

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 321.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e91601/facsimile.pdf> (tilgået 31. maj 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

er Regel, som man ikke maa være ved; thi det synes at være temmelig klart, at de, som udtræder efter denne Kærlighed, ikke opnaar den Frihed for Børnepagt, som de have tilføjet sig. Den højere Justitsminister bemærkede videre, at den førte Tid, hvori de, der efter Kærligheden af 23de September bleve indløste til Tjeneste, ikke kan betragtes som æquivalente den almindelige Børnepagt. Indtærlig skal jeg dog tillade mig at bemærke, at de efter § 5 ere pligtige til at udføre den Tjeneste, hvortil de udtrædes, „saa længe de behøvede Krigsforhold maatte gjøre det nødvendigt“, og det foreskommer mig, at der ikke i disse Ord ligger nogen tilstrækkelig Grund til just at antage, at det skulde blive en saa kort Tid, og at deres Børnepagt vilde faae saa liden Betjening, at den kunde betragtes som aldeles Intet, og at de ikke ligesaa godt, som de, der i Færdigheden udtrædes, maae være berettigede og beføjede til at erholde deres Bønge-Udbytte, naar først Tilbagebetallingsforordningen er antaget.

Ordfører: Jeg har foreset Reglerne for Forordningen og sætter for før Videt paa dens sidste Tid, til at jeg med mit Vidende skulde gjøre mig bekendt i Hensagelse. Efter at jeg havde udtalt mig Derved, har nemlig den høieste Justitsminister udtalt det Bønløstgjorte af hvad jeg havde bemærket at sig, og navnlig ogsaa udtalt det langt bedre, end jeg kunde have udtalt det, hvorfor jeg ogsaa blot skal indskrænke mig til at sige, at jeg tror, det er det Rigtigste, at § 5 bliver staaende uforandret; thi først da bliver den ikke formentlige Uret, som en Taler idag har besvaret at udtale sig, men den virkelig Uret, som Uretfærdigheden, som betværrer altsid længe har besvaret, hæver, og en nogenlunde tilfredsstillende Rigdom i denne Retning opnaar.

Minister: Jeg kan ikke være mig med den ærede foregaaende Taler, og jeg skal derfor fremføre et Par Bemærkninger ved § 5, hvad sidste Del. Naar jeg først tænkte for det Indsigende, der blev fremført af den ærede Rigsadvokat for Kjøbenhavn og de District (Kaffen) saa fæste dette, ikke fordi jeg var enig i best Realitet, men fordi jeg ansaae det for at være et altsid særligt Princip, der som en Minister i Begyndelsen af vor konstitutionale Tid skulde kunne udføre en saadan Anordning og lægge den i Udøvelse, uden at forelægge den for Rigsforsamlingen. Jeg tvivler ikke paa, at det var nødvendigt i en foreløbig Anordning at tage Hensyn til de Stænder, der hidtil havde været Børnepagtsforbuden alene, og at de hidtil frie Stænder derfor komme til at betragte i denne Ven. Derimod synes jeg, at de hidtil Børnepagtsfrie med Grund kunne gjøre Fortring paa, at denne Bøtte ikke træffer dem saare, end de hidtil Børnepagtsfrie. Der er flere mange Indsigelser imod Anordningen af 23de September d. A.; men jeg tror, at de ikke have været rettede imod dens egentlige Realitet, men navnlig den imod det, som jeg har tilladt mig at sige, at de Børnepagtsfrie skulde under ubilligere Vilkaar, end de Børnepagtsfrie, og tillige fordi at Anordningen skulde forelægges for denne Forsamling. Alle de Hensigtsgrunde, som have været gjælbende efter de tidligere Anordninger, som for de tidligere Børnepagtsfrie, ere alle borte i Anordningen af 23de Septbr., og dermed kunne flere flere Uretfærdigheder indtræde. Saaledes er det allerede fra et andet Sted tidligere bleven antaget, at de Stænderne, Seminariet eller Beterinæren, der vare søgte som værnpligtige, ville gaae frit, men ender dermed de Kjøbstadsfrie eller de, som vare søgte værnpligtige, ville blive tagne til Tjeneste. Da det indtærlig har vist sig, at det var nødvendigt at sætte Anordningen i Kraft, og den almindelige Børnepagtsfrie, hvorefter Ulygheden hævede, snart vil træde i Kraft, saa jeg med Uvovet Risikofort vil være af den Mening, at Anordningen af 23de September bør bekræftes, i Betragtning af, som Ministeren har gjort opmærksom paa, naar alle de i 1826 søgte taget med, omrent det samme Antal vil fremkomme, som holdt der fere Udtræning efter Anordningen af 23de September. Derimod skulde jeg ogsaa ønske, hvad idag flere hørbare Rigsadvokater have gjort opmærksom paa, at analoge Indsigelser med dem, der ere komne de i Mæret 1826 søgte Børnepagtsfrie ligesø, ogsaa maatte blive tilføede dem, der ikke hidtil have været værnpligtige, og som ere søgte 1826, derfor de, som ere fritagne efter sine Indsigelser, ikke ogsaa skulde behandles paa den næste foregaaende Sædvan; thi i saa Tilfælde vilde der heller ikke blive

Spørgsmaal om Indsigelser for de hidtil værnpligtige, som ere søgte i Mæret 1826.

Ordfører: Af den fremloste Comiteberetning i Børnepagtsfagen sees, at ikke færre end 10 af Comiteens Medlemmer have fundet Betænkelse ved § 5, og navnlig med Hensyn til dens Bestemmelse om Forordningen af 23de September d. A. og de hidtil for værnpligtige Bøttene, som den rummer. En anden, som mig endnu større Betænkelse lægger i de mange der til Rigsforamlingen indkomne Indsigelser fra Kjøbstadernes Befolkning, hvorefter sees, at der i Kjøbstadene herfor Uret og Behovning, men tillige en ubetydelig Tilføjelse til Konge og Høved. Det er ikke Bøttene for at være om Landet, Kjøbstadene er antaget, det er kun det Uretfærdige, der foredrø af dem, hvorefter de udtale sig. Det er den en Glæde, at Principet for den almindelige Børnepagt bliver antaget, og at Derved kommer til at holde paa alle; men Hensigten her dog forbedret saaledes, at den ikke falder mere trykende paa Konge end paa Andre, og det finder jeg, vil blive Tilfældet efter Udsagnet. Ingen kan vel nægte, at Værdens fra 21 til 30 Mar har for Kjøbstadene en langt vigtigere Betjening end for Landbefolkningen; i den Periode skal Kjøbstadene udvandre sig, og ser man hen til den Studerende, til Geometeren, til Gaardboeren eller den Gaardstue, da er det jo netop denne Høstperiode, der gjer Udsagnet i deres daglige Stilling for hele Fristen. Derved vil Værdens, ligesom som Kjøbstadene, komme til at blive under, at der intet Hensyn taget til de forskjellige Stilling; derfor i. G. en Værd har læst sin ene Sønnen blive Seminarist, en anden Beterinær og en tredje maatte Studerende, da vil han i alle Tilfælde være udført for de samme Ulygheder, som Kjøbstadene. Derved ser jeg, at de saa vigtige Glæder af Statskassen, som Kjøbstad og Landboerne paa ingen Maade maae være hinanden imod, da de dog begge høre til Nationens ejendomme Glæder, og den ene Glædes Behov fremmer den Andens. De ere ligesom to vigtige Ven af det samme Legeme, hvorefter det ene ikke kan være uskikket uden det andet. Jeg mener derfor, at det maa være en vigtig Oppgave for Foramlingen at søge at forebygge, at nogen Rensning eller Ridsforandring skal opstaa imellem disse to Glæder, det dog er ved dem, at vor forskellige Konge og vor danske Ministerium ene kan udføre Regler. Derfor der kommer Uenighed mellem disse to Glæder, hvorefter skal de saa hvide, at saa mange blive værnpligtige, naar Harmonien er tilintetgjort, og de to Glæders Bøttene misvilde hinanden og ere indbyrdes uenige. Jeg tror derfor, at det er meget mere vigtigt at tilvejebringe Enighed mellem Kjøbstad og Landboerne, end at samtlige Studerende og Gaardboere komme til at gaae Garandskjenesten igennem.

Ordfører: Jeg tvivler ikke paa, at Forordningen af 23de September jo vil komme under Omhandlung, isærbetleshed med Hensyn til hvad der påseer de sidste Gang, da der fere Interpellation angaaende den, nemlig at Spørgsmaalet herom blev afsluttet. Jeg bemærker, at jeg for min Del antager, at Mange af dem, som ytrede sig imod Sagen, gjorde det i den Mening, at Interpellationen var overflødig med Hensyn til, at Spørgsmaalet vilde komme for ved Behandlingen af Udsagnet § 5; da jeg imidlertid ikke fandt Sagen ganske klar, tænkte jeg for den og imod Afvisning, og man har ogsaa set, at Afvisningen er bleven foretaget paa forskjellige Maade. Hvad Realiteten af denne Anordning angaar, skriver det vistnok ikke imod Renssættigheden, at de Indvinder, som hidtil have været værnpligtige, udtrædes i Krigens Tid; dette følger af almindelige Renssættelsesregler og Kongens indberetter flere Bøttene paa, at Kjøbstadboerne ogsaa kunne udtrædes til Krigsmaaten tilvands og tilvands. Lovens § 4-5 taler udtrykkelig om, hvorefter Kongen i Færdigheden kan opbyde af Almuen til Landhøst eller til Skib, og at hvo som da fædder hjemme, og er ikke enten saa ung, eller saa gammel, eller saa søg og vant, og at han Vaaden et kan bære, skal have forbrudt sin Værd og Dødsb. Ligledes i Mæret 1808, i Anledning af den daværende Krig, udvok 2de Anordninger, som medførte extraordinaire Udtræninger.

Indtærlig er det vist nok, at Udtrædelse maatte i disse Anordninger saavel som i en af 1801, og i Lovens § 4-5, vilde, at man nærmest har havt Almuensforberedelse for Ole ved disse Udtræninger, men efter de nærværende Forhold påseer dette sig ikke længere, og det